

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2944

Vragen van het lid **Omtzigt** (Omtzigt) aan de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het recht op de arbeidskorting van mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering* (ingezonden 3 april 2023).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rij** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst) (ontvangen 19 juni 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 2336.

Vraag 1

Bent u bekend met de uitspraak van het gerechtshof Den Haag (ECLI:NL:GHDHA:2023:370), waarbij iemand die gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, door het hof in het gelijk gesteld is en de arbeidskorting krijgt toegekend voor zijn hele inkomen (WGA-uitkering en inkomen uit tegenwoordige arbeid samen), omdat het hof het gelijkheidsbeginsel toepast en vaststelt dat indien de betaling van de uitkering via de werkgever zou verlopen hij hier ook recht op zou hebben?

Antwoord 1

Ja, over deze uitspraak van het gerechtshof Den Haag (hierna: het Hof) is op 22 maart 2023 – na de procedurevergadering van 21 maart 2023 – aan ons (de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst) een kabinetsstandpunt gevraagd. Ik werk momenteel samen met de Minister van SZW aan dit kabinetsstandpunt zoals aangekondigd in de uitstelbrief van 20 april 2023 (2023D17104). Mijn streven is om de Kabinetsreactie in de zomer naar de Kamer te sturen.

Vraag 2

Kunt u het volgende rekenvoorbeeld geven (voor 2023): een persoon had een verzekerd loon van 60.000 euro per jaar, heeft een restverdiencapaciteit van 15.000 euro, een uitkering gebaseerd op WGA 65–80, en verdient 10.000 euro per jaar bij zijn werkgever. Kunt u met een stap-voor-stapberekening aangeven wat het netto inkomen van deze werknemer is, wanneer er sprake is van een werkgeversbetaling en wat het netto inkomen is van deze gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer wanneer hij zijn WGA-ervoluitkering krijgt van het UWV?

Antwoord 2

De uitkering van deze persoon bestaat uit drie verschillende fases:

- In de eerste twee maanden is de uitkeringshoogte € 3.125 per maand. De WGA-uitkering bedraagt 75% van het WIA-maandloon (het loon voordat de werknemer deels arbeidsongeschikt werd), dit WIA-maandloon wordt verminderd met 75% van de inkomsten uit werk. Het totale bruto-inkomen inclusief inkomsten uit werk bedraagt € 3.958 per maand.
- Vanaf de derde maand is de uitkering € 2.917 per maand. De WGA-uitkering bedraagt 70% van het WIA-maandloon minus 70% van de inkomsten uit werk. Het totale bruto-inkomen inclusief inkomsten uit werk komt op € 3.750 per maand.
- Na de loongerelateerde fase (de duur van de loongerelateerde fase is afhankelijk van het arbeidsverleden tussen de drie en 24 maanden) en een arbeidsongeschiktheid tussen de 35 en 80% geldt een inkomenseis van meer dan 50% van de resterende verdiencapaciteit. Deze persoon voldoet hieraan en heeft recht op een loonaanvullingsuitkering met een uitkeringshoogte van € 2.625 per maand. De uitkering bedraagt 70% van het WIA-maandloon verminderd met de restverdiencapaciteit. Voor deze persoon is de restverdiencapaciteit € 15.000 per jaar, dus € 1.250 per maand. Het totale bruto-inkomen inclusief inkomsten uit werk komt op € 3.458 per maand.

In deze berekening is uitgegaan van de loonheffingstabellen op maandbasis (2023). Als het inkomen gedurende het jaar elke maand precies gelijk is, dan komt de af gedragen loonheffing volgens deze tabellen precies overeen met de te betalen belasting in de inkomstenbelasting. In de praktijk wijzigt het inkomen vaak gedurende het jaar, waardoor het netto-inkomen na de aangifte inkomstenbelasting uiteindelijk kan afwijken van de berekening in deze beantwoording.

Tabel 1 Netto-inkomen bij WGA-uitkering met 75% arbeidsongeschiktheid en uitbetaling via werkgever

		Eerste twee maanden	Loongerelateerde fase	Na de loongerelateerde fase
Bruto uitkering	(1)	€ 3.125	€ 2.917	€ 2.625
Brutoloon	(2)	€ 833	€ 833	€ 833
Bruto-inkomen	(3=1+2)	€ 3.958	€ 3.750	€ 3.458
Loonheffing	(4)	€ 1.461	€ 1.384	€ 1.276
Algemene heffingskorting	(5)	€ 130	€ 143	€ 160
Arbeidskorting	(6)	€ 368	€ 382	€ 401
Te betalen belasting	(7=4-5-6)	€ 963	€ 860	€ 715
Netto inkomen	(8=3-7)	€ 2.996	€ 2.890	€ 2.743

Fabel 2 Netto-inkomen bij WGA-uitkering met 75% arbeidsongeschiktheid en uitbetaling via UWV

		Eerste twee maanden	Loongerelateerde fase	Na de loongerelateerde fase
Bruto uitkering	(1)	€ 3.125	€ 2.917	€ 2.625
Brutoloon	(2)	€ 833	€ 833	€ 833
Bruto-inkomen	(3=1+2)	€ 3.958	€ 3.750	€ 3.458
Loonheffing	(4)	€ 1.461	€ 1.384	€ 1.276
Algemene heffingskorting	(5)	€ 130	€ 143	€ 160
Arbeidskorting	(6)	€ 69	€ 69	€ 69
Te betalen belasting	(7=4-5-6)	€ 1.262	€ 1.172	€ 1.047
Netto inkomen	(8=3-7)	€ 2.697	€ 2.578	€ 2.412

Vraag 3

Acht u het verschil, net als de rechtbank, in strijd met het gelijkheidsbeginsel (artikel 14 EVRM)? Kunt u dat toelichten?

Antwoord 3

Wij nemen aan dat u hier doelt op de uitspraak van het Hof van 22 februari 2023.¹ Tegen deze uitspraak ben ik in cassatie gegaan. Zonder vooruit te willen lopen op een uitspraak van de Hoge Raad, stel ik hierover vast dat – volgens vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en de Hoge Raad – de wetgever op belastinggebied een ruime beoordelingsruimte heeft om te bepalen of sprake is van gelijke gevallen en,

¹ ECLI:NL:GHDHA:2023:370.

zo ja, of een objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat om die gevallen verschillend te behandelen.

Het Hof refereert aan beleid van de Belastingdienst en oordeelt dat dit in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. De Belastingdienst baseert haar toelichting in het Handboek loonheffingen op de zogenoemde (wettelijke) samenvoegbepaling. Deze samenvoegbepaling bestaat al zeer lang.² Het doel van de wetgever bij het opstellen van die bepaling was destijds om inkomen verstrekt door verschillende inhoudingsplichtigen samen te voegen om daarmee te voorkomen dat werknemers via hun aanslag inkomstenbelasting moeten bijbetalen. Bij een afzonderlijke uitbetaling kon geen of weinig rekening worden gehouden met de progressie in het inkomstenbelastingtarief over het totale inkomen. Het is nu aan de Hoge Raad om hierover te oordelen.

Vraag 4

Heeft u cassatie ingesteld bij de Hoge Raad tegen de uitspraak? Zo ja, waarom?

Antwoord 4

Zie antwoord op vraag 3.

Vraag 5

Kunt u aangeven hoe groot het verschil in arbeidskorting is in dit voorbeeld en of u dat objectief gerechtvaardigd acht? Als er een objectieve rechtvaardiging is, wat is die dan?

Antwoord 5

Het verschil in netto-inkomen bij het voorbeeld bij vraag 2 is de eerste twee maanden na aanvang van de uitkering € 299, tijdens de loongerelateerde fase € 313 en daarna € 332 per maand. Dit betekent dat in de structurele situatie (na de loongerelateerde fase) de arbeidskorting op jaarbasis € 4.804 bedraagt als de arbeidsongeschiktheidsuitkering via de werkgever wordt uitgekeerd. Indien de uitkering door het UWV wordt uitgekeerd bedraagt de arbeidskorting € 823 per jaar. Het verschil op jaarbasis is daarmee € 3.981. In de aangekondigde kabinetsreactie zal het kabinet uitgebreider in gaan op de wenselijkheid van dit verschil voor de toekomst. Hiervoor wordt goed gekeken naar de doelen van de samenvoegbepaling en de arbeidskorting en de wijze waarop deze nu samenlopen. Voor de arbeidskorting geldt dat de voornaamste doelen zijn om de arbeidsparticipatie te verhogen en (meer) werken lonender te maken. Logischerwijs zou de arbeidskorting in principe daarom alleen toe te passen moeten zijn over arbeidsinkomen en niet over socialezekerheidsuitkeringen³.

Vraag 6

Kunt u aangeven welke delen van de arbeidsongeschiktheids-uitkeringen (WGA 35–80, loongerelateerd of vervolgutkering, WGA 80–100, verschillende regimes Wajong en IVA) door deze uitspraak onder de witte tabel (arbeidskorting) gebracht zijn? Kunt u daar een tabel van maken?

Antwoord 6

Het gaat om situaties waarbij iemand naast een socialezekerheidsuitkering ook loon uit tegenwoordige dienstbetrekking ontvangt. In de situatie dat het UWV de uitkering aan de werkgever betaalt die dit vervolgens samen met regulier loon aan de werknemer betaalt, kan de werkgever over het loon inclusief de uitkering de arbeidskorting toepassen. Op grond van de samenvoegbepaling past de werkgever namelijk over het totaal van het regulier loon en de uitkering de witte tabel toe. In de situatie dat het UWV de uitkering direct aan de uitkeringsgerechtigde betaalt, past het UWV geen arbeidskorting toe. Over dergelijke uitkeringen past het UWV namelijk conform de wet de groene tabel toe. Over het reguliere loon dat de uitke-

² Artikel 33, tweede lid, onderdeel a, Wet LB 1964 en artikel 9.1 en 9.4 Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011.

³ Met uitzondering van het in artikel 22a, derde lid, Wet LB 1964 genoemde inkomen.

ringsgerechtigde daarnaast nog ontvangt van diens werkgever, past de werkgever de arbeidskorting toe door toepassing van de witte tabel. Op grond van de uitspraak van het Hof zou de uitkeringsgerechtigde in de tweede situatie over de uitkering ook recht hebben op de arbeidskorting. Het maakt hierbij verder niet uit of het om een WGA-uitkering, Wajong-uitkering of een IVA-uitkering gaat. Voor al deze uitkeringen geldt dat aan de werkgever verzocht kan worden om deze gezamenlijk met het reguliere loon uit te keren. Omdat voor al deze uitkeringen hetzelfde geldt, is geen tabel opgesteld.

Vraag 7

Kunt u de objectieve rechtvaardigingsgronden aangeven waarom een deel van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen nu feitelijk wel recht geeft op de arbeidskorting en waarom dat voor anderen niet geldt? Kunt u uitleggen welke logica er nog in het systeem zit?

Antwoord 7

Zie antwoord op vraag 3.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de arbeidskorting de afgelopen jaren zo hard is opgehoogd dat het wel of niet in aanmerking ervoor komen enorme effecten kan hebben?

Antwoord 8

De maximale arbeidskorting is in de afgelopen jaren inderdaad flink opgehoogd. Het kabinet heeft met de ophogingen en het introduceren van verschillende op- en afbouwtrajecten binnen de arbeidskorting de arbeidsparticipatie willen bevorderen en (meer) werken lonender willen maken. Dit zijn voor het kabinet belangrijke doelstellingen die voor veel mensen veel betekenen. Dat het verschil tussen wel of geen recht hebben op de arbeidskorting door de huidige vormgeving en hoogte kan leiden tot (grote) effecten is beoogd. De prikkel om (meer) te gaan werken wordt daarmee groter. Het kabinet erkent dat arbeidsongeschikten niet of beperkt de mogelijkheid hebben om op deze prikkel te reageren en het verschil tussen het netto-inkomen van uitkeringsgerechtigden en werkenden met elke ophoging van de arbeidskorting steeds groter is geworden. Het kabinet kent de signalen dat uitkeringsgerechtigden zich hierdoor steeds meer benadeeld voelen. Bij de augustusbesluitvorming wordt altijd gezocht naar een evenwichtig koopkrachtbeeld voor alle groepen in onze samenleving, waaronder ook die van (deels) arbeidsongeschikten.

Vraag 9

Deelt u de mening dat de arbeidskorting geen relatie meer heeft met de kosten voor het verrichten van arbeid?

Antwoord 9

De arbeidskorting is historisch gezien de opvolger van het arbeidskostenforfait uit de inkomstenbelasting 1964, maar bij de invoering werd tevens de doelstelling geformuleerd om met deze korting de arbeidsparticipatie te bevorderen. De arbeidskorting heeft daardoor altijd twee doelstellingen gehad. In de loop der tijd is met alle verschillende wijzigingen in de arbeidskorting de focus steeds meer komen te liggen bij het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Dit wil echter niet zeggen dat het forfaitair in aftrek brengen van de kosten voor het verrichten van arbeid als doel is losgelaten. Beide doelen moeten in samenhang worden gezien waarbij tevens geldt dat het budgettaire aspect van de arbeidskorting een rol speelt in de keuze voor de vormgeving van de arbeidskorting zoals die nu is.

Vraag 10

Hoe hoog was de maximale arbeidskorting in 2001 en hoe hoog is die in 2023? Wat is de rechtvaardiging voor die enorme stijging?

Antwoord 10

In onderstaande tabel is de jaarlijkse arbeidskorting sinds 2001 opgenomen.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Maximale arbeidskorting ¹	€ 920	€ 949	€ 1.104	€ 1.213	€ 1.287	€ 1.357	€ 1.392	€ 1.443
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Maximale arbeidskorting	€ 1.504	€ 1.489	€ 1.574	€ 1.611	€ 1.723	€ 2.097	€ 2.220	€ 3.103
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Maximale arbeidskorting	€ 3.223	€ 3.249	€ 3.399	€ 3.819	€ 4.205	€ 4.260	€ 5.052	

¹ In de kalenderjaren vanaf 2002 tot en met 2012 werd de maximale arbeidskorting verhoogd voor belastingplichtigen die aan het begin van het kalenderjaar de leeftijd van 57 jaar hadden bereikt.

Zoals bij het antwoord op vraag 8 ook is aangegeven vindt het kabinet het belangrijk dat werken loont. De belastingdruk op arbeid is jarenlang hoog geweest en met de verhogingen van de arbeidskorting is het mogelijk om de belastingdruk op arbeid te verlagen en werken lonender te maken. Door het introduceren van verschillende op- en afbouwtrajecten waarmee de arbeidskorting inkomensafhankelijk is geworden, kan de arbeidskorting gerichter ingezet worden en komt deze vooral terecht bij mensen met lagere en middeninkomens. Daarbij beweegt de maximale hoogte van de arbeidskorting mee met het prijspeil om te voorkomen dat de arbeidskorting door de tijd in waarde verliest.

Vraag 11

Hoe beoordeelt u het feit dat mensen, die niet meer kunnen werken vanwege bijvoorbeeld vanwege volledige arbeidsongeschiktheid, geen recht hebben op de arbeidskorting, terwijl er geen enkele prikkel tot werken beoogd is, omdat zij immers volledig arbeidsongeschikt zijn?

Antwoord 11

Zie antwoord op vraag 8.

Vraag 12

Kunt u deze vragen een voor een en binnen drie weken beantwoorden?

Antwoord 12

Nee, wij betreuren dat het niet is gelukt om de vragen tijdig te beantwoorden. Wij hechten uiteraard veel waarde aan het binnen de gestelde termijn van drie weken beantwoorden van Kamervragen, maar dat was in deze situatie niet mogelijk. Voor de overwegingen verwijzen wij naar de uitstelbrief die is verzonden op 20 april 2023 (2023D17104).